

Przelewice 17 listopada 2021 r.

**PROGRAM REALIZACJI ZADAŃ
W ZAKRESIE BIEŻĄCEGO FUNKCJONOWANIA
OGRODY PRZELEWICE – ZACHODNIOPOMORSKIE CENTRUM KULTURY
OBSZARÓW WIEJSKICH I EDUKACJI EKOLOGICZNEJ
na lata 2021-2026**

I. MISJA

22 października 2020 roku Uchwałą XX/238/20 Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego powołał instytucję kultury pn. „Ogrody Przelewice – Zachodniopomorskie Centrum Kultury Obszarów Wiejskich i Edukacji ekologicznej”.

Wnioskodawcy - Marszałek i Zarząd Województwa dostrzegli potrzebę zwiększenia dostępności do kultury mieszkańcom obszarów wiejskich i małomiasteczkowych. Stworzenia większych możliwości rozwoju różnych form działalności kulturalnych oraz połączenia tych działalności z edukacją ekologiczną w celu podniesienia atrakcyjności zamieszkiwania na tych obszarach. Tak aby tworzyć lepsze warunki do osobistego rozwoju i zdrowego stylu życia oraz wypoczynku. Na zasadach zrównoważonego rozwoju.

II. WIZJA

26 lutego 2021 roku Zarząd Województwa przejął w formie darowizny zespół folwarczny wraz z Pałacem i Ogrodem Dendrologicznym w Przelewicach.

Majątek ten o powierzchni 57 hektarów będzie poddany gruntownej rewitalizacji konserwatorskiej. Obiektom zostaną nadane nowe funkcje służące realizacji zadań statutowych Centrum: sale spotkań i wystaw, pracownie różnych form plastycznych, sale taneczne, muzyczne, eksperymentarium, sale wykładowe, inkubator kuchenny, miejsca noclegowe oraz „muzeum wsi zachodniopomorskiej”. Ogród Dendrologiczny podniesie swoje walory przyrodnicze i turystyczne. Na wolnych terenach powstanie „farma ekologiczna” i zostanie założony „nowy ogród” dendrologiczny. Całość będzie tworzyć - **unikatowe miejsce spotkań, twórczości i wypoczynku w bezpośredniej bliskości z przyrodą.**

III. CELE

Przed Dyrektorem Centrum stoją do zrealizowania cele w trzech obszarach:

- **OBSZAR 1 kadrowy.** Zbudowanie silnej merytorycznie i organizacyjnie instytucji gotowej do realizacji wszystkich zadań statutowych. Perspektywa 5-letnia.
- **OBSZAR 2 inwestycyjny.** Zmodernizowanie historycznego zespołu folwarczno i zespołu parkowego, zbudowanie zasobów lokalowych na potrzeby realizacji zadań statutowych oraz zbudowanie właściwych zasobów do obsługi ruchu turystycznego. Perspektywa 4-letnia.
- **OBSZAR 3 merytoryczny.** Prowadzenie różnej działalności kulturalnej związanej z obszarami wiejskimi, pielęgnowanie tradycji wsi zachodniopomorskiej, promocja kultury i wiedzy ekologicznej oraz przyrodniczej. Prowadzenie ogrodu dendrologicznego wraz z promowaniem jego walorów. Perspektywa 5-letnia.

1. Cele obszaru 1 - instytucja Centrum zlokalizowana jest w Przelewicach (700 mieszkańców) o niskich zasobach ludzkich. Zatrudniana kadra pochodzi z tej i okolicznych miejscowości (w promieniu 30 km). Jej zasoby planują zwiększać wraz z oddawaniem do użytkowania kolejnych obiektów. Aby rozwiązać problemy z naborem kadry oraz w celu optymalizacji kosztów, planują część zadań realizować we współpracy z twórcami regionalnymi (plenery, wystawy, warsztaty, formy seminaryjne i konferencyjne) i ze stowarzyszeniami. Jeden z obiektów - Spizarnia, zostanie oddany w użytkowanie Lokalnej Grupy Działania Lider Pojezierza (reprezentuje kilkanaście gmin). Pozwoli to zwiększyć potencjał ludzki w realizacji zadań własnych.
2. Cele obszaru 2 – Przejęty majątek 1 marca 2021 od samorządu województwa zachodniopomorskiego, jest objęty w większości ochroną konserwatorską. Finansowanie jego rewitalizacji i rozwoju będzie pochodziło z różnych źródeł; m.in.: środki unijne (RPO WZ i Interreg), środki własne samorządu oraz środki własne Centrum pozyskane z dochodów z działalności oraz środki w ramach konkursów krajowych, pożyczek i dotacji np. WFOŚiGW.

Celami głównymi w tym obszarze są:

- utworzenie odpowiedniej bazy, o wysokiej jakości do realizacji zadań Centrum określonych w statucie,
- odtworzenie dawnego zespołu folwarcznego oraz
- stworzenie unikatowego w skali województwa i regionu miejsca wypoczynku, rekreacji, aktywności kulturalnej i edukacyjnej.

Aby to osiągnąć, cały obszar poddany zostanie intensywnej rewitalizacji i przeobrażeniom. I tak:

- a) w roku 2022 modernizacji poddany zostanie:
 - ❖ Pałac – obiekt w zostanie przystosowany do organizacji koncertów, spotkań twórców, seminariów, wykładów i konferencji (parter). Na I i II piętrze powstaną miejsca noclegowe. W piwnicach zorganizowana będzie część gastronomiczna oraz suszarnia i przechowalnia nasion i ziół (wytworzenie herbat, stroików, edukacja przyrodnicza). Taras wraz z otoczeniem będzie miejscem letniej sceny przeznaczony do organizacji koncertów i wystaw.
 - ❖ Dwór – przywrócona zostanie jemu dawna funkcja oficyny. Budynek będzie siedzibą instytucji. Miejscem zarządzania całym kompleksem, tak pod względem merytorycznym jak i technicznym (w obiekcie powstanie centrum zarządzania energią ciepłą i elektryczną wytwarzaną i zużywaną na terenie Centrum). Będzie w nim też zlokalizowany „Punkt Informacji Ogrodów Przelewice”. Przy obiekcie powstanie unikatowy w skali województwa punkt selektywnej zbiórki odpadów, który jednocześnie będzie pełnił funkcje edukacyjne.
 - ❖ Oranżeria – w części roślinnej - odnowiona zostanie szata roślinna wzbogacona o rośliny kwitnące oraz wprowadzone zostaną motyle i inne formy owadów. Zamontujemy system zarządzania klimatem. W części północnej obiektu powstanie pracownia ceramiczna i plastyczna. Część południowa przeznaczona będzie do prowadzenia zajęć z zakresu edukacji ekologicznej.
 - ❖ Spichlerz wraz z rozlewnią – „DOM LIDERA”, budynek zostanie przystosowany do prowadzenia działalności statutowej LGD Lider Pojezierza, która ma charakter komplementarny do działalności Centrum; a w części dawnej rozlewni Lider Pojezierza utworzy tzw. „inkubator kuchenny”. Na dachu obiektu zamontowana zostanie instalacja fotowoltaiczna o mocy 44 kWp.
 - ❖ Ogród dendrologiczny – w ramach jego rewitalizacji m.in. odrestaurowany zostanie „ogród japoński”, „szalás pasterski”, zmodernizowane niektóre ścieżki spacerowe, zagospodarowane dwie polany na cele rekreacyjne dla wszystkich grup wiekowych, zagospodarowana zostanie wyspa wraz z możliwością jej odwiedzania, wprowadzone zostaną toalety. W części ogrodu zostanie wprowadzone oświetlenie wraz z iluminacjami części obiektów. Powstanie nowy system identyfikacji roślin (m.in. z oznakowaniem QR) oraz system informacji i oznakowania ścieżek i obiektów. Powstanie nowa ścieżka edukacyjna poświęcona grzybom z ogrodu.

W ramach projektu Interreg we współpracy z gminą Woldegk (Niemcy) powstanie dokumentacja na potrzeby zagospodarowania „obszaru trzech stawów”.

Powstanie również dokumentacja na potrzeby rewitalizacji obiektu Mauzoleum.

Przy tzw. „skalniaku” powstanie letnia scena w celu organizowania koncertów.

- ❖ Plac folwarczny, ekologia – wykonane na nim zostaną 200 metrowe odwierty w celu budowy instalacji pompy ciepłej, która zagwarantuje ciepło i chłód na potrzeby w/w obiektów, a istniejące kotłownie gazowe będą miały charakter tylko szczytowych źródeł energii ciepłej. Całość procesów wytwarzania i zużywania wszelkiej energii na terenie folwarku będzie wizualizowana do celów edukacyjnych. Będzie można śledzić na bieżąco wytwarzanie energii z OZE, oszczędności w emisji CO₂, itp.
- ❖ W tym też roku planuje się wykonać dokumentacje modernizacyjne następujących obiektów: mleczarni (z przeznaczeniem na hostel z 45 miejscami noclegowymi), obory (z przeznaczeniem na „muzeum wsi zachodniopomorskiej”, sale spotkań, sale wystawiennicze, pracownie, salę kinową, salę taneczną, 50 miejsc noclegowych), gorzelni (na cele prezentacji zabytku), stodoły (magazyny otwarte Muzeum Narodowego w Szczecinie), stajni (z przeznaczeniem na tzw. eksperymentarium pod potrzeby prowadzenia edukacji ekologicznej, przyrodniczej, biologicznej i chemicznej), wozownia (na obiekt magazynowo - garażowy), schronisko (podtrzymanie dotychczasowej funkcji – 12 miejsc noclegowych), stelmacharnia (z przeznaczeniem na toalety ogólnodostępne), budynek szklarni i wiaty magazynowej (na potrzeby obsługi ogrodu), plac folwarczny i plac pomiędzy oborą i stodołą (jako strefa wypoczynku, organizacji imprez i koncertów, wystaw plenerowych i targów) oraz rozpocząć realizację budowlane wynikające z w/w projektów.
- ❖ Wykonane zostaną również: a) opracowanie scenariusza wystawy na potrzeby „muzeum wsi zachodniopomorskiej” i na jej bazie dokumentacja koncepcji aranżacji wnętrza i projekty poszczególnych stanowisk wystawy; b) koncepcja aranżacji przyszłego „eksperymentarium” wraz z projektem poszczególnych stanowisk i pracowni.

b) w roku 2023:

- ❖ będą kontynuowane prace modernizacyjne z roku poprzedniego w celu ich zakończenia i oddania obiektów do eksploatacji i użytkowania
- ❖ planuje się rozpocząć i zakończyć inwestycję zagospodarowania trzech stawów
- ❖ opracować koncepcję założenia „nowego ogrodu dendrologicznego” na terenie ok. 15 hektarów
- ❖ opracować koncepcję „ekologicznej farmy” na terenie dawnej szkółki

c) w roku 2024/25 (uzależnione od uruchomienia programu operacyjnego nowego okresu budżetowania UE)

- ❖ zakończyć realizację ekspozycji w „muzeum wsi”
- ❖ rozpocząć zakładanie nowego ogrodu dendrologicznego
- ❖ realizacja budowy farmy ekologicznej, farmie będzie możliwość bezpośredniego kontaktu ze zwierzętami domowymi i inwentarzem gospodarskim, wykonywania prostych prac gospodarskich i ogrodniczych, prowadzone będą ogrody warzywne i hodowane zioła.

3. Cele obszaru 3.

- **Prowadzenie i promowanie walorów ogrodu dendrologicznego – realizowany ten cel będzie:**

a) **Po przez całoroczne udostępnianie ogrodu – planowana liczba sprzedanych biletów**

2022	2023	2024	2025	2026
30.000	40.000	50.000	60.000	70.000

- b) Organizowanie na jego terenie „Nocy Bajek” dwukrotnie w ciągu roku.

- Impreza skierowana do dzieci i ich rodzin. Odbywa się w porze wieczornej i nocnej. Na trzech scenach prezentowane są bajki przez aktorów. Cały ogród (30 ha) ozdobiony jest różnymi iluminacjami świetlnymi – pomysł autorski.
Jednorazowa liczba uczestników – 3.000. W skali 5 lat ok. 30.000
- c) Organizowanie koncertów plenerowych i występów tanecznych na terenie ogrodu
Scena letnia – muzyka lekka, taniec - głównie zespoły dziecięce, w maju corocznie przegląd zespołów tanecznych z małych miejscowości. Łącznie w skali roku 4 wydarzenia.
Jednoroczna liczba uczestników i widzów ok. 1.000
- d) Organizowanie plenerów malarskich prezentujących walory ogrodu, dwa razy do roku, artyści z Polski i regionu, raz artyści z Niemiec – liczba uczestników 30 osób/rok.
Równoległe z plenerami odbywają się zajęcia warsztatowe dla artystów nieprofesjonalnych z obszarów wiejskich i małomiasteczkowych i dzieci z tych obszarów – liczba uczestników ok. 30/rok. Po każdym plenerze odbywa się wystawa w której bierze udział ok 300 osób/rok
- e) Organizowanie plenerów fotograficznych – dwa w ciągu roku – liczba uczestników 20 osób/rok
Równoległe z plenerami odbywają się zajęcia warsztatowe dla fotografików nieprofesjonalnych z obszarów wiejskich i małomiasteczkowych – liczba uczestników ok. 20/rok. Po każdym plenerze odbywa się wystawa w której bierze udział ok 200 osób/rok. Fotograficy Ci swoje zdjęcia prezentują też na wystawach w swoich miejscowościach.
- f) Działalność promocyjna po przez: wydawanie publikacji poświęconych ogrodowi, 3 publikacje/rok, wydawanie pamiatki, prowadzenie własnych stron internetowych, FB, akcje promocyjne w radiu, telewizji, sponsorowanie wydarzeń wiejskich i szkolnych, organizowanie konkursów tematycznych poświęconych ogrodowi, utrzymywanie kontaktu z uczelniami i innymi ogrodami dendrologicznymi, organizowanie rajdów turystycznych dla różnych środowisk i grup wiekowych, organizowanie minimum raz do roku dla wybranych dziennikarzy tzw. „stady tur”, uczestnictwo po przez członkostwo w Radzie Ogrodów Botanicznych i Arboretów (organizacja ogólnokrajowa, jednocześnie członek podobnych organizacji w Europie i Świecie)
- **Promowanie kultury ekologicznej, wiedzy związanej z ochroną środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych**
Cel ten będziemy realizować po przez:
- a) Organizację tzw. „zielonych szkół” dla dzieci i młodzieży z terenów wiejskich
W oranżerii będą prowadzone zajęcia teoretyczne z wykorzystaniem też nowoczesnych metod multimedialnych. W eksperymetatorium będzie można przeprowadzać proste eksperymenty aby lepiej zrozumieć procesy zachodzące w przyrodzie. W eko-farmie poznamy sposoby zdrowych metod wytwarzania żywności. W ogrodzie będzie można poznać unikatowe okazy przyrody i poczuć jej piękno.
- Planowane ilości młodzieży w ramach „zielonych szkół”
	2022	2023	2024	2025	2026
	170 grup /ok.
7.000 osób	200 grup /ok.
8.000 osób	200 grup /ok.
8.000 osób	250 grup /ok.
10.000 osób	200 grup /ok.
10.000 osób
- b) Organizację konferencji, wykładów i seminariów tematycznych
15 na rok, liczba uczestników ok 400 osób
- c) Organizację wystaw czasowych na terenie folwarku, 2 razy do roku.
Przewidywana ilość zwiedzających – 400/ rok

- d) Organizowanie gier terenowych – na terenie funkcjonowania Centrum
- e) Raz do roku organizowanie Dni Pszczelarza - liczba uczestników jednorazowo w wydarzeniu 1.500 osób
- f) Targi zdrowej żywności – inauguracja od 2023 roku. Liczba jednokrotna uczestników ok. 2.000 osób
- g) Wystawa roślin ogrodowych – wydarzenie cykliczne/raz do roku. Liczba jednokrotna uczestników ok. 2.000 osób
- h) W ramach projektów międzynarodowych planuje się współpracę z Gminą Woldegk – Niemcy w zakresie gospodarki wodnej i wykorzystania zasobów wodnych w latach 2022 – 2026 po przez realizację projektu infrastrukturalnego, wymianę doświadczeń i wiedzy pomiędzy pracownikami i mieszkańcami obu krajów. Oraz z Zoo w Ukermunde w zakresie edukacji ekologicznej po przez stworzenie Farmy ekologicznej. Projekt w latach 2022-2026 zakłada również jego promocję, wymianę doświadczeń i wiedzy. Wzajemne odwiedzanie.
- i) W ramach partnerstwa z LGD Lider Pojezierza, planuje się uruchomić od 2023 roku „Inkubator kuchenny” którego celem będzie nie tylko wytwarzanie lokalnie zdrowej żywności i wprowadzanie jej na rynki lokalne, ale też promocja „zdrowego żywienia” oraz zachowanie lokalnych przepisów kulinarnych.

➤ **Prowadzenie działalności kulturalnej związanej z obszarami wiejskimi**

Cel ten chciał bym osiągnąć po przez:

- a) Promowanie twórców lokalnych w formie ich występów, prezentacji dorobku, organizacji festiwali i przeglądów artystycznych. Rocznie planuje się takich form:

2022	2023	2024	2025	2026
10	40	60	60	60

- b) Organizowanie warsztatów tematycznych: ceramicznych, plastycznych, florystycznych, wikliniarskich, malarskich, fotograficznych, muzycznych, tanecznych, folklorystycznych, rękodzielniczych, itp.

2022	2023	2024	2025	2026
-	6	8	8	8

- c) Organizowanie koncertów i występów wspólnie ze stowarzyszeniami i innymi jednostkami

2022	2023	2024	2025	2026
6	12	12	12	12

- d) Uruchomienie **Akademii Animatora Kultury**. Po przez cykl szkoleń, seminariów i zajęć praktycznych. Chcę aby szkolić lokalnych animatorów/liderów kultury (mogli by oni następnie tworzyć u siebie Centra Lokalnej Aktywności). Partnerami będą domy kultury, sołectwa, koła gospodyń wiejskich.

Rok 2022 – przygotowanie założeń organizacyjnych, tematycznych, finansowanie
Rok 2023 – rozpoczęcie działalności

- e) W ramach „Rady Dyrektorów” domów kultury (inicjatorem jest nasze Centrum), planujemy realizować wspólne projekty kulturalne, które odbywały by się w Przelewicach i miejscowościach partnerskich.
- f) Organizowanie wystaw i koncertów twórców profesjonalnych dla lokalnych społeczności
- g) Zapraszanie twórców lokalnych do udziału w ramach organizowanych wystaw, wydarzeń przez Centrum, np. dożynki, Dni Folwarku, itp.
- h) Wspólnie z Urzędem Marszałkowskim planowana jest co roku organizacja przeglądu Zespołów Folklorystycznych
- i) Organizowanie konferencji, wykładów i seminariów tematycznych

2022	2023	2024	2025	2026
-	3	3	3	3

➤ **Pielęgnowanie tożsamości i tradycji wsi zachodniopomorskiej oraz działanie na rzecz integracji społecznej**

Co prawda poprzednie wymienione działania wspierają również ten cel, ale szczególnie był by on realizowany po przez m.in.:

- a) Raz do roku organizację dożynek wojewódzkich – liczba uczestników jednorazowo w wydarzeniu 4.000 osób
- b) Coroczną organizację „Dni Folwarku” - liczba uczestników jednorazowo w wydarzeniu 4.000 osób
- c) Razem z Liderem Pojezierza corocznie będziemy organizować (począwszy od 2023 roku) spotkania kulinarne kobiet wiejskich – „Sąsiadki za miedzy”. W wydarzeniu weźmie udział ok. 300 kobiet
- d) We współpracy z Urzędem Marszałkowskim planowana jest co roku organizacja takich wydarzeń jak:
 - Gala Sołtysa – ok. 300 uczestników
 - zjazd Kół Gospodyń Wiejskich – ok. 300 uczestników
- e) Centrum na terenie województwa planuje wspierać powstawanie **Centrów Lokalnej Aktywności**, które skupiały by lokalnych twórców, liderów i animatorów kultury. Zasady funkcjonowania i założenia programowe CLA przedstawię na początku 2022 roku
- f) Organizowanie konferencji i seminariów dotyczących integracji społecznej i kulturowej minimum raz do roku
- g) Bardzo ważnym narzędziem w realizacji tego celu będzie utworzenie i uruchomienie „**muzeum wsi zachodniopomorskiej**” oraz powstałe przestrzenie w dawnej Oborze w formie miejsc do spotkań, wystaw i prezentacji. Planowana liczba odwiedzających muzeum:

2022	2023	2024	2025	2026
-	1.000	5.000	15.000	25.000

- h) Organizowanie wspólnie z Liderem Pojezierza i Federacją Lokalnych Grup Działania wspólnych inicjatyw na rzecz realizacji tego celu w ramach planu działań LGD po oddaniu do użytku DOMU LIDERA (spichlerz).
- Planuję też działania Centrum w zakresie zachowania dziedzictwa materialnego tych ziem i prezentowania ich historii po przez wystawy stałe i czasowe, organizację konferencji, publikację wydarzeń, udostępnianie odrestaurowanych zabytków.
 - Planowani Partnerzy:

Projekty obejmujące współpracę partnerską lokalną, regionalną i międzynarodową planujemy realizować z:	
międzynarodowe	Z Zoo w Ukermunde
	Z gminą Woldegk
Programy Senioralne	Z Uniwersytetami III Wieku
	Z Polskim Związkiem Emerytów i Rencistów
Lokalne	szkoły podstawowe - projekty edukacyjne stowarzyszenia i jednostki pozarządowe sołectwa, Koła Gospodyń Wiejskich,
regionalne	Szkoły średnie
	uczelnie np. Uniwersytet Szczeciński, ZUT, Akademia Sztuki, Rada Ogrodów Botanicznych i Arboretów

Lokalne grupy działania
Domy Kultury
Pałac Młodzieży
Opera Na Zamku
Teatr Lalek Pleciuga
Teatr Polski
Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Szczecinie
Jednostki Samorządowe (powiaty, gminy, sołectwa)
NGJ np. Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne,
Towarzystwa turystyczne, Punkty Turystyczne
zespoły muzyczne

- Planowane działalności związane z dochodami własnymi:

wynajem sal i lokali
wynajem pokoi noclegowych
oferta plenerowa
organizacja imprez konferencyjnych
organizacja imprez okolicznościowych
oferta plenerowa np. sesje zdjęciowe, miejsca grilowe,
oprowadzanie po ogrodzie z przewodnikiem
gry terenowe i zabawy ekologiczne
punkt informacji turystycznej
usługi gastronomiczne
sprzedaż biletów

Sporządził

Zygmunt Siarkiewicz

